

AKO „NAŠTARTOVAŤ“ LITURGIU II

459/2016

www.inky.sk

3. 7. 2016

tri prvé kroky – „zhromaždíme sa“ – prečo len jeden Boh – ako funguje zbožštenie – Cirkev – učenie sa – eucharistia

Zhruba pred mesiacom, v úvahe č. 453, sme spoznali jednoduchú vec: Liturgia a sviatosti sú tu na to, aby nás *zbožšťovali* a tak uskutočňovali našu spásu, ktorá práve v našom *zbožštení sa* v Bohu spočíva: „*Boh sa stal človekom, aby sa človek stal Bohom*“ (sv. Irenej z Lyonu, porov. KKC 486). A teda prvé, čo musíme urobiť, je ujasniť si, či to chceme. Či chceme naozaj byť ako Boh. **Kresťanom sa v podstate človek stáva týmito tromi krokmi: „Verím, že môžem byť ako Boh?“** Lebo sú mnohí „maloverní“, ktorí Bohu neveria, neveria, v Božiu lásku, v Božiu prajnosť a veľkosť – a výsledkom je to, pred čím varuje Ježiš: „*Kto neuverí, bude odsúdený*“ (Mk 16,16 SSV). Ak však veríme, musíme si položiť druhú otázku: „**Chcem byť ako Boh?**“ Lebo „*aj diabli veria, a trasú sa*“ (Jak 2,19 SSV) – pretože odmietajú byť ako Boh. Teda – oni *chcú* byť bohmi, ale nie ako Boh a nie podľa Boha. Chcú byť bohmi podľa seba – a výsledkom je opak, Peklo. V tom je ten tragický paradox diabla a všetkých s ním zatratených. Tak teda – chceme sa stať Bohom v Bohu? Chceme byť ako Boh? Žiť ako Boh? Ježiš hovorí: „*Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený*“ (Mk 16,16 SSV) – pretože práve krst je tým krokom, v ktorom sa rozhodujeme, že to naozaj chceme, že naozaj ideme do toho¹, podľa slov apoštola Pavla: „*Neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme boli pokrstení?*“⁴ *Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom.*⁵ *Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní*“ (Rim 6,3-5 SSV). Prijatím krstu sa teda rozhodujeme, že áno, chceme prestať byť tým, čím sme teraz, chceme sami sebe úplne zomrieť, aby sme sa mohli „*znova narodiť*“ (Jn 3,7 SSV) a stať sa „novým stvorením“ (porov. Gal 6,15), stať sa všetkým tým, čím je Kristus – Boh. Tak, ako to vysvetľuje v 6. storočí novopokrsteným sv. Augustín: „*Nielenže ste sa stali kresťanmi, ale samým Kristom.*“ No a keď sme sa tak rozhodli, ostáva už len tretí krok: „**Buď ako Boh!**“ Začať sa učiť byť, myslieť, žiť, konať ako Boh. Preto sa nazývame nie *uctievateľmi*, ale *učeníkmi* Krista, pretože od Neho sa učíme byť bohmi na obraz Boha, aby sme sa mohli následne stať Bohom v Bohu. A práve tento krok nás čaká teraz, pretože bez neho naše kresťanstvo ostane klamné a neúčinné – „*viera bez skutkov je neúčinná... ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov*“ (Jak 2,20.26 SSV) – aj liturgia ostane mŕtva a neúčinná, ak s ňou z našej strany nezačneme spolupracovať ako učeníci Krista.

„*Čo máme robiť, bratia?*“ (Sk 2,37 SSV) – pýtame sa teda aj my. A odpovedá nám sama liturgia Eucharistie, ktorá nám bola daná ako „návod na použitie Eucharistie“, ktorú nesie, uskutočňuje a obklopuje. Sv. Justín Apologéta, ktorý žil v 2. storočí, vo svojom zrejme najstaršom podrobnom opise slávenia Eucharistie začína slávnou vetou: „*V deň nazývaný dňom Slnka², všetci, či už bývajú v mestách, alebo na vidieku, schádzajú sa na to isté miesto.*“ **Prvým krokom liturgie je samo zhromaždenie sa.** Možno to berieme automaticky: Ved' iste, máme v obci len jeden kostol, jedného kňaza, neostáva nám nič iné, než tam všetci prísť na tú jednu omšu, ktorá sa v ňom slávi – úplne rovnako, ako sa „zhromažďujeme“ v obchode, kam chodíme nakupovať, alebo na poliklinike, kde chodíme k jednému

spoločnému lekárovi. Lenže prečo je to tak? Nemohol Ježiš veci zariadiť tak, aby sme si mohli sláviť Eucharistiu každý sám doma úplne rovnako, ako sa môžeme každý sám doma pomodliť a nemusíme pre to nikam a za nikým chodiť? Isteže mohol... Prečo teda veci zariadil tak, ako sú? Prečo na Eucharistiu sa musíme *zhromaždiť*?

Odpoveď nájdeme v Trojici a v otázke: **Ak sú tu Osoby Otca, Syna a Ducha Svätého – prečo nemáme troch bohov, ale len jedného Boha?** Odpoveď znie, že Božím životom je láska, ktorá tvorí dokonalú jednotu – tak dokonalú, že síce tri osoby, ale nie traja bohovia, ale len jeden-jediný Boh, Trojjediný Boh. „*Bůh je tak bytostne láska, že jednota, ktorá je v jistém smyslu jeho definicí, je prostým dôsledkom lásky,*“ konštatuje filozofka Simone Weilová. A ďalší filozof, Rémi Brague, k tomu dodáva: „*A pretože tato jednota je jednotou bliženské lásky, proto je trojiční -vnitřní život Trojice, který zároveň spojuje i odlišuje, má v Bohu za jediný zákon sebe samu, a právě svobodným působením tohoto zákona se Bůh stává trojicí. Pro křesťany znamenají slova „Bůh je jeden“ totéž jako „Bůh je láska.“*“ Týmto sa Boh líši od Diabla: Diabol je *dia-bolos*, rozdeľovač, rozhadzovač, roztrhávač. Boh je, naopak, *katholikos*, Ten, ktorý všetko v láske spája do dokonalej jednoty.

Katechizmus potom pokračuje a hovorí: „*Nekonečne dokonalý a sám v sebe blažený Boh podľa číro dobrotivého rozhodnutia slobodne stvoril človeka, aby mu dal účasť na svojom blaženom živote*“ (KKC 1). Čiže na Jednote Trojice, ktorá je podstatou Božieho Blaženého Života a Jeho Bytia. Vyjadrené slovami Ježišovej modlitby k Otcovi: „*aby boli jedno, ako sme my jedno*“ (Jn 17,22 SSV). Aby sme teda žili jednu a tú istú Jednotu, akú žije Boh sám v sebe a do ktorej nás Boh povoláva a ktorá je Nebom.

Naše zbožštenie sa teda uskutočňuje tým, že vstupujeme do tejto jednoty Najsvätejšej Trojice, aby sme boli s Bohom tak dokonale jedno, ako je On Jeden sám v sebe: „*Posledný cieľ celého Božieho poriadku spásy je, aby stvorenia vstúpili do dokonalej jednoty Najsvätejšej Trojice. Ale už teraz sme povolani na to, aby v nás prebývala Najsvätejšia Trojica*“ (KKC 260). To ale znamená, že musíme byť aj všetci spasení navzájom rovnako jedno i medzi sebou navzájom. Ved' ak ja a Boh sme jeden a ostatní kresťania a Boh sú jeden, potom musí platiť, že aj ja a ostatní kresťania sme jeden. Tak, ako hovorí Písmo: „*Už niet Žida ani Gréka, niet otroka ani slobodného, niet muža a ženy, lebo vy všetci ste jeden v Kristovi Ježišovi*“ (Gal 3,28 SSV) a inde: „*My mnohí sme jedno telo v Kristovi*“ (Rim 12,5 SSV).

Zbožštenie teda vyžaduje, aby sme sa zjednotili úplne s Kristom – On sám hovorí: „*Ostaňte vo mne a ja vo vás*“ (Jn 15,4 SSV) – a toto zjednotenie sa s Kristom vyžaduje, aby sme sa úplne rovnako zjednotili aj navzájom. Naša jednota s Kristom je len taká, aká je medzi nami navzájom. Sme Kristovým Telom len natoľko, nakoľko naozaj aj sami medzi sebou sme jediným Telom. Jedno od druhého nie je možné odlúčiť, ako nás učí Teológ: „*Kto nemiluje brata³, ktorého vidí, nemôže milovať Boha, ktorého nevidí*“ (1 Jn 4,20 SSV). **Preto sa naše spasenie uskutočňuje v Cirkvi a „mimo Cirkvi nieto spásy“** (KKC 846). Cirkev je totiž presne týmto *zhromaždením*, ako hovorí sv. Cyprián: „*jednotou Otca, Syna a Ducha Svätého zhromaždený ľud*“. Je zhromaždená

¹ Ak sme boli pokrstení ako malé deti, tento krok robíme po prvý raz pri 1. sv. prijímaní, ktorým sa začína náš pokrstový katechumenát (KKC 1231) a završujeme ho po skončení tohto katechumenátu, vo sviatosti birmovania.

² čiže nedeľa – porov. angl. *Sunday*, nem. *Sonntag*,...

³ Čiže člena Cirkvi, kresťana

nie „navonok“ ako nejaká organizácia, alebo inštitúcia, ale vnútorne, láskou Kristovou. Tak jej to do vienuka dal sám Ježiš: „Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás.“³⁵ Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať“ (Jn 13,34-35 SSV). V tejto chvíli už sa nám pred očami črtá **postupnosť krokov, ktoré symbolicky naznačuje a vyjadruje aj liturgia Eucharistie:**

- Túžime byť ako Boh.
- To znamená, že túžime žiť tú istú Jednotu Lásky, ktorú Trojjediný Boh žije sám v sebe a do ktorej nás povoláva.
- Bránou do tejto jednoty je Kristus, ktorý sa stal človekom – stal sa *mnou osobne!* – aby som sa ja mohol stať Kristom a tak sa s Ním úplne zjednotiť, stať sa Jeho „Telom“ v hebrejskom zmysle tohto termínu, čiže, ako svedčí Augustín, stať sa Kristom.
- Lenže s Kristom sú zjednotení aj ostatní bratia a sestry v Cirkvi. Ak chcem byť *jedno Telo* s Kristom, musím byť úplne rovnako *jedno Telo* aj s nimi navzájom, je to neoddeliteľné! Nakoniec, samo Nebo je v tom, že sme všetci Jedno v Láске. Tak, ako o Bohu platí: *Tri Osoby, ale len Jeden Boh*, tak aj o Nebi platí: *Boh a mnoho ľudí, ale len Jeden Boh*, všetci zjednotení v Bohu, s Bohom i navzájom touto dokonalou Trojičnou Jednotou lásky.
- V praxi ale, aspoň sprvu, takí nie sme. Sme naopak rozdelení. Musíme sa preto tejto jednote naučiť. O tom je celé naše kresťanstvo: učiť sa navzájom milovať tak, ako miluje Boh. Tvorit' navzájom tú Jednotu, ktorú v sebe žije Trojjediný Boh. Krátko a stručne, učiť sa *byť Cirkvou*, ktorá sa, ako už vieme, „javí ako jednotou Otca, Syna a Duchu Svätého zhromaždený ľud“ (Lumen gentium 4).

O tomto znova a znova hovorí Písmo, keď nám vysvetľuje a nabáda: „Neste si vzájomne bremená, a tak naplníte Kristov zákon“ (Gal 6,2 SSV); „Ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy.“ (1 Kor 12,26-27 SSV); „Zmyšľajte rovnako, rovnako milujte, buďte jedna duša a jedna myseľ! Nerobte nič z nevráživosti ani pre márnú slávu, ale v pokore pokladajte jeden druhého za vyššieho. Nech nik nehľadá iba na svoje vlastné záujmy, ale aj na záujmy iných.“ (Flp 2,2-4 SSV); „Vytrvalo sa zúčastňovali na učení apoštolov a na bratskom spoločenstve, na lámaní chleba a na modlitbách. ... Všetci, čo uverili, boli pospolu a všetko mali spoločné. Predávali pozemky a majetky a rozdeľovali ich všetkým, podľa toho, ako kto potreboval. Deň čo deň svorne zotrvali v chráme, po domoch lámali chlieb a s radosťou a úprimným srdcom požívali pokrm.“ (Sk 2,42-46 SSV). Blahej pamäti sv. Ján Pavol II. opisuje život v Cirkvi a postoje jej členov jeden k druhému takto: „Ak chceme byť verní Božiemu plánu a zodpovedať aj veľkým očakávaniam sveta, v tisícročí, ktoré sa začína, stojí pred nami veľká výzva: urobiť z Cirkvi dom a školu spoločenstva. ... Spiritualita spoločenstva, to je predovšetkým zameranie pohľadu srdca na tajomstvo tojjediného Boha, ktorý v nás prebýva a ktorého svetlo treba vnímať aj na tvári bratov a sestier vedľa nás. Spiritualita spoločenstva znamená okrem toho schopnosť cítiť brata a sestru vo viere v hlbokoj jednote tajomného tela - Cirkvi, čiže ako "niekoho, kto patrí ku mne", aby som vedel spolu s ním prežívať jeho radosti a jeho bolesti, uhádnuť jeho želania, postarať sa o jeho potreby a ponúknuť mu pravé a hlboké priateľstvo. Spiritualita spoločenstva je aj schopnosť vidieť v druhom predovšetkým pozitívne prvky, aby sme ho prijímali a hodnotili ako Boží dar, a to nielen ako dar pre druhého, ktorý ho priamo prijal, ale aj ako "dar pre mňa". Spiritualita spoločenstva napokon znamená vedieť bratovi "urobiť miesto", niest' si vzájomne bremená (Gal 6,2) a premáhať egoistické pokušenia, ktoré nás neustále napádajú a budia rivalitu, karierizmus, nedôveru a žiarlivosť. Nerobme si nijaké ilúzie: bez tejto duchovnej cesty by vonkaj-

šie prostriedky len veľmi málo osožili spoločenstvu. Stali by sa bezdýchymi aparátmi, skôr maskami spoločenstva, ako jeho možnosťami prejavíť sa a rást“ (Novo millennio ineunte 43).

Ak sme teda kresťanmi-katolíkami, potom je zmyslom nášho života naučiť sa byť Jednou Svätou Apoštolskou a Katolíckou Cirkvou – a teda naučiť sa medzi sebou žiť túto Trojičnú jednotu lásky. **Na tom denne pracujeme s využitím všetkých prostriedkov, ktoré nám Boh dáva – a jedným z najúčinnjších sú práve malé spoločenstvá**, ktoré definujú farnosť ako *spoločenstvo spoločenstiev* (Pastiersky list KBS, 3. 10. 2004) a o ktorých opäť sv. Ján Pavol II. hovorí: „Aby sa všetky tieto farnosti stali živými kresťanskými spoločenstvami, musia sa dotyčné miestne autority starať o to, aby ... rástli malé bázové spoločenstvá, nazvané aj živé spoločenstvá, v ktorých veriaci vzájomne môžu hlásať Božie Slovo a môžu byť činnými v službe a v láske. Tieto spoločenstvá sú v spoločenstve so svojimi pastiermi opravdivými skonkrétňeniami cirkevného communia a centrami evanjelizácie...“ (Christifideles laici 26). A inde hovorí: „Ide o skupiny kresťanov, ktorí sa stretávajú na rodinnej úrovni alebo v obmedzenom okruhu, aby sa modlili, čítali Písmo, prehlbovali si náboženské vedomosti a debatovali o cirkevných problémoch z hľadiska spoločného zaangažovania. Sú znamením života Cirkvi, pomocou pri hlásaní evanjelia a dobrým východiskom pre novú spoločnosť, ktorá je založená na "civilizácii lásky" ... decentralizujú a organizujú farnosť, s ktorou zostávajú stále spojené ... stávajú sa kvasom kresťanského života, pozornosti voči zanedbaným a angažovania sa za premenu spoločnosti. V nich zažíva jednotlivý kresťan spoločenstvo, cíti sa sám ako aktívny element a dostáva popud spolupracovať na úlohe pre všetkých. ... sú ozajstným prejavom spoločenstva a prostriedkom, ako vytvoriť ešte hlbšie spoločenstvo“ (Redemptoris missio 51).

- Takto zjednotení sme potom konečne pripravení a schopní *sláviť Eucharistiu*. Sv. Ján Pavol II. práve na toto upozorňuje, keď hovorí: „Krst je prístupom ku communio Cirkvi a jej základom. Eucharistia je prameňom a vrcholom kresťanského života (por. LG 11). Prijímanie (communio) Kristovho eucharistického tela znamená a spôsobuje, to znamená, buduje hlboké communio (spoločenstvo) všetkých veriacich v Kristovom Tele, ktorým je Cirkev. (1Kor 10,16n)... To znamená, že ako spoločenstvo je [farnosť] uschopnená sláviť Eucharistiu“ (Christifideles laici 19 a 26).

Presne toto vyjadruje ono zhromaždenie sa na jednom mieste liturgie: **NAJPRV sa musíme rozhodnúť byť jedným telom – a POTOM môžeme prísť, aby sme toto telo „napojili“ na Krista ako na Hlavu v sviatosť Eucharistie a stali sa tak Kristovým Telom**. Kým neurobíme to prvé, nemôžeme rátať s tým druhým. **A naopak: Zjednotenie sa s Kristom nás nevyhnutne zjednocuje aj navzájom a robí z nás jedinú Kristovo Telo:** „Keďže je jeden chlieb, my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe“ (1 Kor 10,17 SSV). Ak však netúžime po tejto jednote jedného Tela s ostatnými bratmi a sestrami v Cirkvi, ak ho nežijeme, ani sa ho snažne neučíme žiť v malých spoločenstvách, následne v rodine farnosti a v samej diecéze a univerzálnej Cirkvi – potom nie je možná ani naša jednota s Kristom, musíme ju oželiť. A bár aj *prehltne* Hostiu Kristovho Tela v prijímaní, ono *communio*, ktorým prijímanie je, nenastane – a my si tak, ako varuje Apoštol, „jeme a pijeme odsúdenie“ a nie spásu (porov. 1Kor 11,29).

Aký je teda druhý krok „naštartovanie liturgie“? Boh je spoločenstvo jednoty v dokonalej láske. Ak chceme byť ako Boh a teda byť touto jednotou, musíme sa touto jednotou stať. **NAJPRV** sa teda musíme rozhodnúť byť Cirkvou, jediným Telom, v ktorom niet nesúlady ani rozdelenia – a až **POTOM**, takto zhromaždení, môžeme pristúpiť k sláveniu Eucharistie a stať sa v nej z tela Telom, stať sa v nej Kristom a v Kristovi Bohom. Amen!

Váš Inky